

STATSRÅDETS
SVENSKA
SPRÅKNÄMND

Språkråd

1/2004

Statsrådets svenska språknämnd informerar
Valtioneuvoston ruotsin kielen lautakunta tiedottaa

Redaktör: Marika Paajanen

14.4.2004

◆	Nya SLAF har utkommit	s. 1
◆	Den nya upplagan av Finlands lag	s. 3
◆	Några nya lagar	s. 5
◆	Ny spörsmålsingress	s. 6
◆	Inspiration för översättare	s. 7
◆	Språknämndens sammansättning	s. 9
◆	Klaras språkspalt	s. 10
◆	Språkvårdsdag (annons)	s. 12

Nya SLAF har utkommit!

Efter många år av väntan har äntligen en ny upplaga av Svenskt lagspråk i Finland kommit ut.

SLAF riktar sig främst till dem som översätter och granskar lagar och andra författningar. I boken redogörs för de principer som skall tillämpas vid statsrådets translatorsbyrå, vid justitieministeriets laggranskningsbyrå och i arbetet i riksdagen.

Nya SLAF innehåller följande kapitel:

- 1 Allmän orientering om handboken, lagböcker och andra hjälpmedel
  - 2 Lagar och andra författningar
  - 3 Det svenska lagspråket och regler för översättning
  - 4 Språkriktighetsfrågor
  - 5 Skrivregler
  - 6 Vissa ordval och stilfrågor
  - 7 Finlandismer
  - 8 Namn och namnanvändning
  - 9 Lagrubriker och hänvisningsteknik
  - 10 Gängse uttryck
  - 11 Författningarnas ingresser
  - 12 Finsk-svensk ordlista
- Register

forts. på nästa sida

Dispositionen har ändrats något jämfört med förra upplagan. Kapitlet om EU och EG har delats upp. De lagstiftningstekniska frågor som gäller EU behandlas nu i samma kapitel som motsvarande nationella frågor (kap. 9). Också beskrivningen av EU-rätten finns nu i samma kapitel som beskrivningen av den nationella lagstiftningen (kap.2). Orsaken till detta är att den nationella rättsordningen och EU:s rättsordning är intimt förknippade med varandra. Besvärsterminologin har bakats in i den finsk-svenska ordlistan.

Handboken innehåller vissa rekommendationer om sådant som i normalspråket kan uttryckas på olika sätt samt skrivregler i frågor där språkbruket är vacklande (t.ex. sårskrivning och sammanskrivning). Avsikten är att vissa fraser och uttryck skall vara enhetliga i lagar och andra författningar. Ibland tillåter handboken också en viss variation. Genom att följa handbokens regler, även i de fall när andra alternativ kan vara riktiga, kan man undvika att texterna ändras och rättas i olika riktning i olika skeden av lagstiftningsprocessen.

Den finsk-svenska ordlistan i kapitel 12 har bearbetats kraftigt i många detaljer. Ordlistan innehåller ord och uttryck som ofta används oriktigt eller som saknas i andra ordböcker samt ord och uttryck som Statsrådets svenska språknämnd har rekommenderat. Ordlistan skall ses som ett *hjälpmedel* och inte som en tvångströja –

listan ger inte uttömmande svar för alla tänkbara situationer, vilket betyder att man ibland måste ta till andra lösningar än de tips som finns i listan.

Förutom en allmän översyn av SLAF har vissa viktiga detaljer förändrats. Det handlar bl.a. om prepositionerna *i* och *av*. Hädanefter skriver vi enligt nya SLAF t.ex. ”föreskrivs i 5 § i lagen om...” (inte 5 § lagen). Prepositionen *av* kommer nu in i uttrycket ”...ändras lagen **av** den 1 april 2002 (123/2002) 5 §...”. Tidigare skrev man ”lagen den 1 april”. Dessa små ändringar avser att ytterligare föra lagspråket närmare allmänspråket.

Bland detaljerna kan också nämnas att rekommendationerna om användningen av bestämma, bestäms har reviderats något.

I ingressologin har vissa stiliseringar gjorts. Var uppmärksam på dem.

I registret ingår nu också finsk-svenska ordlistans uppslagsord.

Propositionernas standardrubriker kommer att publiceras senare, eftersom den nya finskspråkiga handledningen för propositionsskrivare (HELO) utkommer senare i år.

Nya SLAF:s riktpolis är 34 euro. Boken säljs i april på Akademien som stamkundserbjudande till ett pris av 27 euro.

Henrik Bruun

Huvudredaktör för SLAF

Bekanta dig med den nya upplagan av Finlands Lag

Finlands Lag I och II 2003 utkom i juni och juli 2003. Verken bygger på tidigare upplagor och har motsvarande innehåll, men i uppdaterad form. Innehållet har systematiserats på samma sätt som tidigare, men med den skillnaden att den arbetsrättsliga avdelningen Ar har flyttats, så att den nu finns sist i Finlands Lag II. Avdelningen har redan 1999 flyttats på motsvarande sätt i Suomen Laki. För att förenhetliga strukturen i de båda lagsamlingarna och även på grund av att det övriga materialet har utökats fann redaktionsrådet det ändamålsenligt att genomföra denna förändring även för Finlands Lags del. Detta leder till att del II numera är det till sidantalet mer omfattande verket.

Avdelningarna i lagböckerna är därmed följande: Finlands Lag I innehåller avdelningarna Gr (Grundläggande rättigheter), Ci (Civilrätt), Ft (Företagsverksamhet), Fi (Finansiering och försäkring), Kom (Kommunikationer och trafik), St (Straffrätt) samt Pr (Processrätt). Finlands Lag II innehåller avdelningarna Sta (Statsrätt), Af (Allmän förvaltningsrätt), Om (Förvaltnings- och självstyrelseområden), Int (Internationella förbindelser och utlänningar), Or (Säkerhet och allmän ordning), Un (Undervisnings- och kulturväsendet), Mi (Miljö och boende), La (Landsbygdsnäringsarna), So (Social- och hälsovård), Pen (Pensioner och olycksfallsförsäkring) samt Ar (Arbets- och tjänsteförhållande).

Innehållet har utökats

Som ett led i förenhetligandet av innehållet i de finsk- och svenskspråkiga lagsamlingarna har materialet i lagböckerna utökats rejält. Tidigare har Finlands Lag innehållit betydligt färre författningar än sin finskspråkiga motsvarighet, men antalet har utökats för varje upplaga. Glädjande nog har 2003 års upplaga av Finlands Lag så gott som samma innehåll som Suomen Laki. Vad gäller del I har endast rättsfallsamlingarna och det kronologiska registret tillsvidare utelämnats och i del II saknas numera bara ett tiotal, främst äldre författningar. Å andra sidan ingår EU:s grundfördrag, det vill säga konsoliderade versioner av Rom-, Maastricht-, Amsterdam- och Nicefördragen, i Finlands Lag II. Det är

alltså fråga om en upplaga som är mer omfattande än någonsin tidigare!

Innehållet har förnyats i takt med att nya författningar har utkommit. I upplagan ingår ett flertal omtalade lagar och lagpaket: den förnyade lagstiftningen om rätts hjälp, lagen om registrerat partnerskap, den nya lotterilagen och därtill anknutna bestämmelser, arbetarskyddslagen, förvaltningslagen, språklagen, begravningslagen och många fler. Om en ny lag inte hade trätt i kraft när Finlands Lag utkom så har även den gamla lagen eller lagstiftningen fått bli kvar i lagboken. Detta ger vid behov möjlighet till en bekväm parallellanvändning av nya och gamla regler. I upplagan ingår dessutom av naturliga skäl många lagändringar som stiftats med anledning av att euron har tagits i bruk.

Upptäck användningsmöjligheterna!

Det centrala innehållet i Finlands Lag utgörs av författningstexterna, men lagboken innehåller även mycket mer som är värt att känna till. Förutom sakregistret lönar det sig att bekanta sig med den omfattande hänvisningsapparaten. Hänvisningarna inne i lagtexterna har uppdaterats och inne

i författningarna placeras även relevanta avgöranden från Högsta domstolen och Högsta förvaltningsdomstolen i takt med att dessa publiceras på svenska. Också vid författningens rubrik kan det finnas nyttig information i anknytning till författningen i fråga. Vid lagarnas rubriker finns en uppräknad av samtliga ändringar som gjorts i ifrågavarande lag sedan 1981 och de regeringspropositioner som hänför sig till ändringarna. Från och med 2001 nämns även riksdagens utskottsbetänkanden som har avgivits med anledning av propositionen. Dessa uppgifter är av värde om man vill bekanta sig med lagändringarnas förarbeten eller lagens tidigare ordalydelse.

Där det har ansetts nödvändigt eller informativt finns det vid författningsrubriken hänvisningar till förordningar och direktiv i EU-lagstiftningen. Nytt för 2003 års upplaga är att hela namnet på EU-författningarna har skrivits ut. Därtill anges författningarnas signum i det finskspråkiga verket Euroopan unionin laki, som utges årligen av Talentum.

Jag vill också slå ett slag för de litteraturförteckningar som finns intagna vid avdelningarnas rubriker eller underrubriker. Förteckningarna upptar centrala verk som

anknyter till det rättsområde respektive avdelning gäller. Förteckningarna är gemensamma för Finlands Lag och Suomen Laki och har med stor sakkännedom uppgjorts av sakkunniga från universitet, högskolor och domstolsväsendet.

Uppdatering och läsarrespons

Materialet i Finlands Lag upprätthålls i en databas som står under kontinuerlig uppdatering och utveckling. Finlands Lag utkommer varje månad på Internet-sajten www.suomenlaki.com för dem som prenumererar på denna tjänst och en CD-romupplaga har utgivits årligen under senare tid. Innehållet i dessa elektroniska versioner är detsamma som i lagboken, så användaren kan lätt känna igen sig i texter, hänvisningar och i sakregistret.

Arbetet med förnyande och förbättring av lagboken fortgår sålunda oavbrutet. Under tecknad har själv slutat som redaktör efter att Finlands Lag 2003 utkom, men redaktionen jobbar vidare under ledning av redaktör, JuK Carina Kåla med siktet inställt på nästa upplaga av lagboken. Du kan hjälpa dem i deras arbete genom att bidra med kritik, förbättringsförslag och annan tänkbar respons. Kontaktuppgifterna återfinns nedan.

Bland annat följande nya författningar ingår i Finlands Lag 2003:

Finlands lag I:

- lagen om registrerat partnerskap
- lagen om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som arbetar med barn
- de ändrade bestämmelserna i räntelagen
- den nya lagen om andelslag
- lagen om privata säkerhetstjänster
- den nya lagstiftningen om affärs-, spar-, andelsbanker och andra kreditinstitut
- den nya radiolagen
- lagen om domännamn
- lagen om trafikskadenämnden
- lagen om verkställighet av böter
- den nya lagstiftningen om rättshjälp

Finlands Lag II:

- förvaltningslagen
- språklagen och lagen om de språkkunskaper som krävs av offentligt anställda
- statsrådets förordning om den språkliga indelningen av ämbetsdistrikt och självstyrelseområden 2003-2012
- religionsfrihetslagen
- begravningslagen
- den nya regionutvecklingslagen
- lagen om minoritetsombudsmannen
- den nya lotterilagen och därtill anknutna bestämmelser
- yrkeshögskolelagen
- lagen om social kreditgivning
- lagen om företagshälsovård
- lagen om integritetsskydd i arbetslivet
- lagen om kommunala tjänsteinnehavare
- den nya arbetarskyddslagen
- lagen om offentlig arbetskraftsservice

Yvonne Strömsholm

VH, redaktör för Finlands Lag 2003

Finlands Lag I 2003, Talentum Media Oy, Helsingfors 2003.
ISBN 952-14-0700-X, XXXVIII + 2373 s. Pris 156,25 €.

Finlands Lag II 2003, Talentum Media Oy, Helsingfors 2003.
ISBN 952-14-0701-8, XL + 2717 s. Pris 156,25 €.

Några nya lagar

Nedan några nyare lagar som det är bra att känna till.

Lagen om statsrådet (175/2003)

Medborgarskapslagen (359/2003)

Språklagen (423/2003)

Förvaltningslagen (434/2003)

Lagen om yttrandefrihet i masskommunikation (460/2003)

Lag om ändring av strafflagen (514/2003). Lagen innehåller de s.k. allmänna lärorna.

Ordningsslagen (612/2003; ändrad 1195/2003)

Konkurslagen (120/2004). Lagen ersätter konkursstadgan från år 1868 och träder i kraft 1.9.2004.

Lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003)

Lagen om elektroniska signaturer (14/2003)

Begravningslagen (457/2003)

Räddningslagen (458/2003)

H.B.

Ny mall för spörsmålsingressen

Spörsmålsingressen, som ingår i bilaga 43 i handboken för föredragande i statsrådet (Valtio-neuvoston esittelijän opas), har ändrats något. Språknämnden har bidragit till ändringen av formuleringen på svenska. Den nya mallen infördes i mars 2004. Här följer den på svenska:

Ministerns svar

Till Riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Herr talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 9/2003 rd undertecknat av riksdagsledamot NN/gröna:

.....
.....

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

.....
.....
.....

Helsingfors den   2004

Inrikesminister

eller

Inrikesministerns ställföreträdare
Region- och kommunminister

eller

Inrikesministerns ställföreträdare
Minister

Inspiration för översättare

Tryter översättarfantasin ibland? Har du svårt att komma på ett fräscht sätt att säga *kehtyksen reaaliaikainen ja kokonaisvaltainen läpinäkyvyys*? Vill du få en snabb inblick i vad som händer i vårt västra grannland? Ta dig då tid att regelbundet bläddra och åtminstone smäläsa i den utmärkta tidningen ”Från riksdag och departement”, som sitt tråkiga namn till trots är en liten guldgruva.

Tidningen ges ut av Riksdagsförvaltningen i Sverige och har under det senaste året kunnat rapportera en upplageökning på nästan 20 %. Redaktionen vill ”ge läsarna mer än den vanliga *pliktbevakningen* från riksdagen”. Som läsare upplever jag inte tidningen som ett språkrör från maktens korridorer utan som en rätt mångsidig granskning av aktuella ämnen från olika synvinklar kombinerat med mycket lättillgängliga faktauppgifter.

RoD, som förkortningen lyder, utkommer varje måndag och serverar läsarna en genomgång av de viktigaste riksdagsbesluten under veckan som gått och aviserar kommande viktigh-

ter. I nästan alla nummer finns en djupintervju med någon, det kan vara en minister såväl som en sjuksköterska, som kan belysa substansen i en aktuell politisk fråga. Under rubriken ”Räkna med bråk om ny skolreform” behandlade t.ex. nr 5/2004 den nya gymnasieskolan, som regeringen lägger ett förslag om i mars. Nr 7/2004 ägnar sex sidor åt ”Medhjälpare med rätt att påverka” dvs. planerna på att anställa 175 nya *politiska medhjälpare* (det som hos oss heter assistenter!) för riksdagsledamöterna. I nr 33/2003 kommer Brigitte Mral, en av Sveriges två professorer i retorik, till tals kring det allmänt intressanta temat ”Bara retorik”. Illustrerat med en rolig genomgång av politikerklassiker som Nixons ”I’m not a crook” och Mona Sahlin’s ”Och jag är baske mig ingen ohederlig person”.

Tidningen listar regelbundet på ett överskådligt sätt olika ämnen t.ex. ”Utredningar som dröjer”, ”Skattelagstiftningen hösten 2003” och ”Propositioner på gång”. Av sist nämnda väl uppställda lista är det t.ex. lätt att se att riksdagen i september ska behandla ”Frågor om svenska språket”. Tidningen kör också en Norden-spalt där man får reda på ett och annat intressant som rör Finland och kanske rentav en själv som privatperson men som här har drunknat i vårt trista A4-format.

Upplägget är genomgående tilltalande och snyggt – läsarvänlig ombrytning, nytagna och adekvata bilder, långa artiklar varvade med små notiser och så framförallt – språket!

”Stulna totempålar ska tillbaka”

Vem kan väl motstå en sådan rubrik? Ett ypperligt sätt att uppmärksamma läsaren på *Kommittédirektiv 2003:178 om återlämnande av stulna och olagligt exporterade kulturföremål*, som väl annars skulle ha fått hålla till godo med en gäspning. Eller vad sägs om ”*Polisen knockar proffsboxningen*” eller ”*Rensning bland miljöreglerna*” och ”*Tillståndet ryker om gäster röker*”. Redaktionen är väldigt skicklig på att använda ett, åtminstone för oss finlandssvenskar, nyskapande och rikt språk i tiden utan att för den skull pruta på den anda av saklighet och proffsighet som utmärker tidningen.

Snart blir årets budgetramar aktuella här hos oss och då kan det vara bra att veta att ingen *sektor får förköpa sig* utan att alla ska *hålla igen på utgifterna* och dessutom *hålla i pengarna*. Man kan också hoppas på en *dämpningsregel* för dagisavgifterna eller *skattereduktion* eller *miljöbonus för miljöåtgärder* på sommarstugan. De som köper och säljer aktier vill självklart ha lindringar i *reavinstskatten* och vilken mormor hoppas inte på *generösare* regler för gåvoskatt. Digitalteven lär vi inte undkomma, men vem ska betala för *teknikskiftet*. Och då personalen i Sveriges riksdag ökar snabbare än arbetsrummen behöver de inte tränga ihop sig utan de *förtä-*

tar i redan befintliga rum. Mina något äldre kolleger här på byrån tyngs inte längre av vare sig år eller arbetsbörda efter att ha förstått att just **de** döljer sig bakom benämningen *äldre-explosionen*. Grrr! Och apropå stulna kulturskatter: Om du ertappas med en totempåle i garderoben kan du bli *fängelsedömd* eller i bästa fall en *elektronisk fånge*.

Läs tillsammans!

Få översättare kan unna sig lyxen att regelbundet läsa mycket och mångsidigt – på jobbet alltså. Men det går att rationalisera. Ett sätt är att tillåta det mest förbjudna, dvs. att uppmana till klotter i tidningen. På vår byrå får den som vill strecka under bra saker och kommentera i marginalen. Följande läsare kan sedan bygga på medan den som vill får anmäla sin totalt avvikande mening. Vi har fört många *korridoriskussioner* om nyord och i vilken mån man kan använda dem i motiveringstexter. Man gör små test och märker att det går utmärkt väl att översätta *kokonaiisharkinta* med *samlad bedömning* i.st. f. det evinnerliga ordet *helhetsbedömning*. Eller att då och då ”*ligga i framkanten* inom innovation och teknologi” eller att varna för *snedrekrytering* till högskolorna. Men utvecklingen är långsam och lagspråket konservativt – det lär dröja innan det blir rökförbud på *krogen* – visst är det ju korrektare och tydligare med utskänkingslokal!

Anne-Marie Mattsson
Riksdagens svenska byrå

Språknämndens sammansättning 1.1.2004–31.12.2006

Medlemmarna i statsrådets svenska språknämnd utses av statsrådet för tre år i sänder och vid årsskiftet var det igen dags för ändringar i nämndens sammansättning. För perioden 1.1.2004–31.12.2006 har språknämnden följande sammansättning: **Sten Palmgren**, ordförande, lagstiftningsråd, justitieministeriets lagberedningsavdelning, **Lars Granlund**, vice ordförande, regeringsråd, chef för translatorsbyrån vid statsrådets kansli, **Marita Aaltonen**, övertranslator, translatorsbyrån vid statsrådets kansli, **Henrik Bruun**, lagstiftningsråd, laggranskningsbyrån vid justitieministeriets lagberedningsavdelning, **Ann-Marie Malmsten**, lagstiftningsråd, laggranskningsbyrån vid justitieministeriets lagberedningsavdelning, **Anne-Marie Mattsson**, byråchef, riksdagens svenska byrå, **Stefan Nordman**, riksdagssekreterare, riksdagen och **Eivor Sommardahl**, specialforskare, svenska språkbyrån vid Forskningscentralen för de inhemska språken. Sekreterare är **Marika Paajanen**, translator, translatorsbyrån vid statsrådets kansli.

Permanent sakkunniga i nämnden är **Hans Appel**, lagstiftningsråd, laggranskningsbyrån vid justitieministeriets lagberedningsavdelning, **Jan-Christer Lindberg**, translator, riksdagen, **Marianne von Nandelstadh**, lagstiftningssekreterare, justitieministeriet, **Katarina Petrell**, biträdande byråchef för translatorsbyrån vid statsrådets kansli och **Mikael Reuter**, byråchef, svenska avdelningen vid Forskningscentralen för de inhemska språken.

Språknämndens uppgifter och arbetsmetoder framgår av statsrådets förordning om statsrådets svenska språknämnd (1037/2000). Språknämnden har bl.a. till uppgift att

- vara ett samordnande organ i frågor som gäller de statliga myndigheternas svenska språkbruk, särskilt lagspråket,
- arbeta för ett klart och begripligt svenskt lag- och förvaltningspråk i Finland samt
- ta initiativ och vidta åtgärder för förbättrande av de statliga myndigheternas svenska språkbruk.

För att samordna översättnings- och granskningsverksamheten ger språknämnden bl.a. ut handboken Svenskt lagspråk i Finland (SLAF). En ny **reviderad upplaga** av handboken har precis kommit ut.

Statsrådets svenska språknämnd finns på adressen

www.vnk.fi/spraknamnden

Svarta listan – ukas eller vägledning?

Åsikterna om Svarta listan går isär. Många har länge sett fram emot en ny upplaga, andra är mer skeptiska eller direkt kritiska. Därför vill jag passa på att klargöra syftet med Svarta listan och förklara hur den är tänkt att användas.

Svarta listan är ett namn som sticks. Varför just det namnet valdes när listan kom ut första gången 1988 är dock enkelt: Statsrådsberedningens handböcker och riktlinjer har sedan många år haft färgglada smeknamn: Röda boken (handbok i propositionsskrivning), Gröna boken (riktlinjer för författningsskrivning), Gula boken (handläggningen av ärenden i Regeringskansliet), Vita boken (handbok i författningsskrivning för myndigheter) m.fl.

Nu har den tredje, utökade upplagan av Svarta listan kommit. Namnet består, trots att det sticks, eller kanske just därför. Vi kan gott rycka till när vi använder vilseledande, ålderdomliga eller stela uttryck i våra texter. Vi skriver dem kanske bara av gammal vana, för att vi har sett andra göra det eller för att ge texten en mer myndig prägel?

Om vi däremot, efter övermoget vägande, kommit fram till att ett visst ”svartlistat” ord eller uttryck är det enda möjliga för att beskriva det vi vill och för att ge den effekt vi vill, då kan vi naturligtvis använda det. Ingen kan ju bestämma att vissa ord i det svenska språket aldrig får användas.

Därför är det rätt märkligt att Svarta listan över huvud taget kan misstolkas. Syftet med den framgår ju redan av underrubriken: ”Ord och fraser som kan ersättas i författningsspråk”. Kan.

Exemplets makt – så står det i lagen!

Svarta listan är som sagt en varningsklocka och samtidigt en vägledning och en exempelsamling. Det är ett välkänt fenomen att varje försiktig skribent föredrar att hålla sig till kända mönster och förebilder. Alltså gäller det att ha så goda förebilder som möjligt. Gärna också förebilder med en viss variation, så att skribenten inte försöker få verkligheten att anpassa sig efter en olämplig förebild.

En förebild som väger tungt är författningsspråket: ”Så står det i lagen”. Där ligger förklaringen till det andra nyckelordet i Svarta listans underrubrik: författningsspråk. Om ordet eller uttrycket går att ersätta i författningsspråk, så bör det gå bra i andra texter också. För att åstadkomma den behövliga variationen bland förebilderna, har Svarta listan försetts med många exempelfraser. De finns där som en provkarta över användningsområdena för de rekommenderade orden och uttrycken. Men exemplen är förstas inte uttömmande. Det kan alltid finnas situationer eller sammanhang som gör att inte någon av exempelfraserna passar in. Då får man som skribent i stället se dem som en inspirationskälla och vägledning.

Ålderdomligt, vilseledande eller stelt

Urvalet i Svarta listan grundas alltså på författningsspråk. Det innebär att vissa typer av jargong- eller modeord inte har tagits upp där, hur trött man än är på dem. Författningsspråket har hållits någorlunda rent från den typen av ord. I stället finns där förstås många ålderdomliga ord, särskilt i gamla lagar och förordningar. De ålderdomliga orden brukar dock sällan vålla problem för skribenterna när det väl är dags att modernisera en gammal lag. Ingen skulle väl i dag frivilligt behålla ”huvudskrift” hellre än att skriva ”original”. Ett av de få ålderdomliga orden i Svarta listan är ”avbida”. Handen på hjärtat, hur många tycker att det skulle kännas naturligt att skriva det i en lag från 2004?

Något fler är de vilseledande orden i Svarta listan. Ett av dem är ”utgå”. Om ett TV-program utgår, då vet vi att vi inte får se det. Men om ett bidrag utgår, hur blir det då? Därför ges i Svarta listan en mängd ersättningsalternativ, så att man som skribent ska kunna välja ett som passar i det givna sammanhanget. Svarta listan utarmar inte språket, den utökar möjligheterna att skriva ändamålsenligt **och** begripligt!

Den största gruppen av ord i Svarta listan är de som med en sammanfattande benämning kan kallas ”stela”. De är inte direkt ålderdomliga eller svårbegripliga, och om de bara förekommer sporadiskt i ett större textsammanhang så stör de inte farligt heller. Problemet är att de inte används på det sättet, utan de tenderar att bli favoritord. En text med många ”därvid”, ”tillställs”, ”såvitt avser”, ”erinran”, ”efter hörande” och ”i annan ordning” uppfattas som stel och byråkratisk. Innehållet i en sådan text når inte fram lika bra som det skulle göra i en text med ett ledigare men fortfarande korrekt språk.

Ett språk som inte stör

Om läsarna tar till sig innehållet i våra texter och inte reflekterar över språkformen, då har vi lyckats som skribenter. Våga därför bryta mot kanslispråkliga ordvändningar. Utgå gärna från vårdat talat språk (utan att skriva talspråk!) och lita på din språkkänsla. Med den i ryggen och de hjälpmedel som faktiskt finns för allt slags skrivande i Regeringskansliet kan du åstadkomma goda, ändamålsenliga texter. Använd Svarta listan, inte som ett trubbigt tillhygge, utan som ett effektivt redskap!

Stina Malmberg

Språkexpert i Regeringskansliet

KONTAKTINFORMATION

Frågor och initiativ till Statsrådets svenska språknämnd kan sändas per e-post, fax eller post till nämndens sekreterare på någon av följande adresser:

E-postadress: spraknamnden@vnk.vn.fi

Fax: 09-1602 2088

Postadress: Statsrådets svenska språknämnd (sekr.)

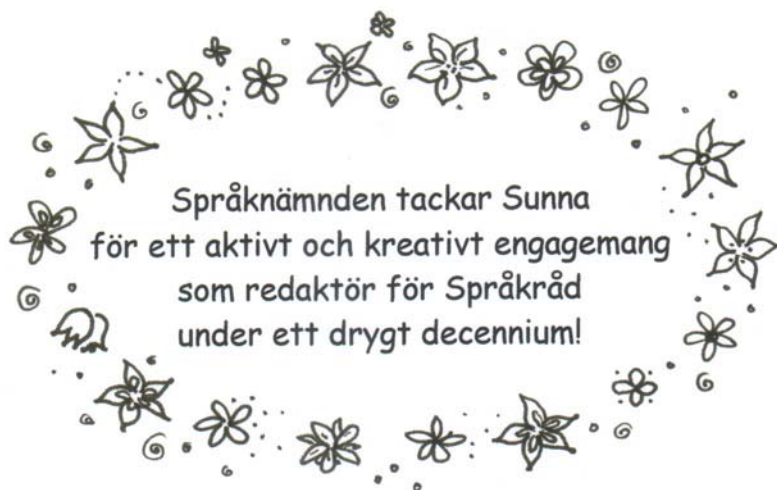
Statsrådets translatorsbyrå

PB 23, 00023 STATSRÅDET

Språknämnden behandlar och besvarar **principiella frågor som gäller svenskt lag- och förvaltningspråk** i Finland.

Prenumerationer på Språkråd, adressändringar och annulleringar:
per e-post, fax eller post. Se adresserna ovan. Språkråd sänds gratis till beställaren.

Språkråd på webben: www.vnk.fi/spraknamnden

Hugo Bergroth-sällskapet och Hanaholmens kulturcentrum

Språkvårdsdag

på Hanaholmen tisdagen den 18 maj 2004

Tema: Datorn och språket

8.30–9.00	Registrering och kaffe
9.00–9.15	Språkvårdsdagen öppnas <i>Henrik Huldén</i> , Hanaholmen <i>Eivor Sommardahl</i> , Hugo Bergroth-sällskapet
9.15–10.15	Datorn som språkgranskare – hur påverkar tekniken oss? <i>Rickard Domeij</i> , Stockholms universitet
10.15–10.25	Kommentar <i>Mikael Reuter</i> , Forskningscentralen för de inhemska språken
10.25–10.45	Diskussion
10.45–11.00	Paus
11.00–11.50	Internet som språklig sandlåda <i>Björn-Eric Mattsson</i> , BEM-Data
11.50–12.00	Språkpriset delas ut
12.00–13.15	Lunch
13.15–14.15	Maskinöversättningens mål och möjligheter <i>Anna Sågvall Hein</i> , Uppsala universitet
14.15–14.45	Kaffepaus
14.45–15.15	Korpusverktyg på webben <i>Mickel Grönroos</i> , Finska IT-centret för vetenskap CSC
15.15–15.45	Datorn i undervisningen <i>Laila Andersson</i> , Mattlidens skola
15.45–16	Paneldiskussion; frågor från publiken Dagens föredragshållare och publiken

Skriftlig anmälan till Hugo Bergroth-sällskapet, Forskningscentralen för de inhemska språken, Sörnäs strandväg 25, 00500 Helsingfors, fax 09-731 52 97 eller e-post hugo.bergroth@kotus.fi. Ange om du är studerande.

Deltagaravgift 50 euro (studerande 25 euro); inkluderar lunch och kaffe. Deltagaravgiften betalas senast den 7 maj på Hugo Bergroth-sällskapets konto Aktia 405530-26441.

Sista anmälningsdag är den 7 maj.

Närmare upplysningar ges av Pia Westerberg, tfn 09-731 52 44.

VÄLKOMMEN!

Arr. **Hugo Bergroth-sällskapet och Hanaholmen**
– **kulturcentrum för Sverige och Finland**
i samarbete med **Forskningscentralen för de inhemska språken**
och med stöd av **Kulturfonden för Sverige och Finland**